

دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل
آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی
ویژه دانشجویان دکتری تخصصی (شیوه آموزشی-پژوهشی) ورودی سال 1402 و پس از آن

آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (شیوه آموزشی – پژوهشی)

معاونت آموزشی دانشگاه
اداره کل تحصیلات تکمیلی

منطبق بر آیین نامه یک پارچه آموزشی دوره های تحصیلی شماره 154946/و مورخ 1402/06/27 وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

تدوین شده: مهر 1402

دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل
آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی
ویژه دانشجویان دکتری تخصصی (شیوه آموزشی-پژوهشی) ورودی سال 1402 و پس از آن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- مقدمه

با استناد به قانون اهداف، وظائف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب 1383/5/18 مجلس شورای اسلامی و در راستای حفظ و ارتقاء کیفیت آموزشی در نظام آموزش عالی کشور و تحقق گام دوم انقلاب اسلامی، مرجعیت علمی و مشارکت دانشگاه ها در تمدن سازی با رویکرد حکمتی و دانایی محور، آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های تحصیلی تدوین شد. این آیین نامه در دو بخش عمومی و اختصاصی همراه با پیوست تعاریف، تنظیم شده است و در سطح کلیه زیرنظام های آموزش عالی، دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی که به نحوی مسئول پذیرش، آموزش و بالندگی دانشجویان هستند، به اجرا گذاشته می شود. در این راستا شیوه نامه ای توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه برای دوره دکتری دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل، تدوین شده است که تحت عنوان آیین نامه آموزشی دوره دکتری دانشگاه از آن یاد خواهد شد. در این آیین نامه تمامی ماده ها و تبصره هایی که با علامت (*) مشخص شده اند، مربوط به مصوبات شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل و مابقی برگرفته از آیین نامه مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (154946/و مورخ 1402/06/27) هستند.

۲- تعاریف

- **وزارت:** منظور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
- **شورای عالی برنامه ریزی آموزشی:** منظور شورای عالی برنامه ریزی آموزشی وزارت است.
- **دانشگاه:** منظور دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل است.
- **آموزش رایگان:** منظور آموزش دانشجو در طول سنوات مجاز دوره تحصیلی بدون پرداخت هزینه (در دانشگاه های استفاده کننده از بودجه عمومی دولت) است.
- **مدرس:** عضو هیئت علمی دانشگاه یا شخصی که به واسطه ابلاغ رسمی از جانب دانشگاه برای تدریس یک یا چند درس در دانشگاه بکارگیری می شود.
- **دانشجو:** فردی است که در یکی از دوره های آموزش عالی برابر ضوابط معین، پذیرفته شده، ثبت نام کرده و مشغول به تحصیل است.
- **دانش آموخته:** فردی است که یکی از رشته های دوره های تحصیلی مصوب را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوطه را دریافت کرده است.
- **حضور:** شیوه ای از پذیرش است که دانشجو به صورت تمام وقت در فعالیتهای آموزشی دانشگاه شرکت می کند.
- **شهریه پرداز:** منظور آموزش دانشجو در یک دوره تحصیلی، به ازای پرداخت هزینه ها است.
- **نیمسال تحصیلی:** بازه زمانی تعیین شده که شامل 16 هفته آموزش و 2 هفته امتحانات پایانی است.
- **برنامه درسی:** مجموعه به هم پیوسته ای از دروس هر رشته تحصیلی با هدفی مشخص، مصوب مراجع قانونی است.
- **واحد درسی:** میزان درسی است که مفاد آن برای هر واحد نظری 16 ساعت، عملی یا آزمایشگاهی 32 ساعت، کارگاهی یا عملیات میدانی (بازدید عملی) 48 ساعت، کارورزی یا کار در عرصه 64 ساعت و کارآموزی، بسته به رشته و گرایش، از 120 تا 320 ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی و طبق برنامه درسی مصوب اجرا می شود.
- **درس جبرانی:** درسی است که به تایید گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجو، در آغاز دوره تحصیلی، ضروری تشخیص داده می شود.

- **مشروطی:** وضعیت تحصیلی است که دانشجو در یک نیمسال، بر حسب مقررات هر دوره تحصیلی، معدل کمتر از حد نصاب تعیین شده در آن دوره را کسب کرده باشد.
- **رشته تحصیلی:** یکی شعبه فرعی از شاخه‌های علمی که به لحاظ موضوع دارای قلمرو مشخص و متمایز از سایر شاخه‌های علمی است و به احراز دانش تخصصی، مهارت یا کارآمدی معینی می‌انجامد.
- **گرایش تحصیلی:** به شعبه‌ای از یک رشته تحصیلی که ناظر بر وجه تخصصی آن باشد، اطلاق می‌شود. اختلاف درس‌ها در دو گرایش از یک رشته، نباید از 70 درصد کل واحدهای رشته بیشتر باشد.
- **دکتری تخصصی:** دوره تحصیلی است که پس از دوره کارشناسی ارشد آغاز می‌شود و شامل 36 واحد درسی است.
- **گروه آموزشی:** بنیادی‌ترین واحد سازمانی دانشگاهی متشکل از تعدادی عضو هیأت علمی با تخصص مشترک در یک رشته علمی خاص یا چند رشته متجانس که به منظور ایجاد و اجرای آن رشته تحصیلی در دانشگاه تشکیل می‌شود.
- **شورای آموزشی:** یکی از شوراهای تخصصی در نخستین سطح سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی راهبردی در امور آموزشی دانشگاه است که به منظور ایجاد هماهنگی و تسهیل در امور اجرایی مرتبط با تحصیل دانشجو در حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی تشکیل می‌شود.
- **شورای تحصیلات تکمیلی:** یکی از شوراهای تخصصی در نخستین سطح سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی راهبردی در امور آموزشی دانشگاه است که به منظور ایجاد هماهنگی و تسهیل در امور اجرایی مرتبط با تحصیل دانشجویان تحصیلات تکمیلی در حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی تشکیل می‌شود.
- **شبهه آموزشی - پژوهشی:** شبهه‌ای تحصیلی در دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی که برنامه درسی مربوط به آن، علاوه بر واحدهای درسی، مشتمل بر اجرای یک پروژه تحقیقاتی است که منجر به پایان‌نامه و یا رساله می‌شود.
- **ارزیابی جامع:** بررسی همه جانبه از توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجوی دکتری تخصصی است که پس از گذراندن واحدهای دوره برگزار می‌شود.
- **رساله:** مستند علمی است که در فرایند تحصیل دانشجوی دوره دکتری تخصصی و از طریق تحقیق در یک حوزه معین از رشته یا گرایش تحصیلی، با راهنمایی استاد/استادان راهنما و بر اساس استانداردهای پژوهشی با هدف توسعه مرزهای دانش تدوین می‌شود.
- **پارسای تقاضا محور:** پایان‌نامه یا رساله‌هایی که با اعتبار پژوهشی، از جانب سازمان تأمین‌کننده اعتبار پژوهشی، برای پاسخ به یک درخواست و یا برآورده کردن یک نیاز تهیه می‌شوند.
- **استاد راهنما:** یکی از اعضای هیئت علمی دارای مدرک دکتری تخصصی است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در انجام پایان‌نامه یا رساله بر عهده دارد.
- **استاد مشاور:** یکی از اعضای هیئت علمی و یا فرد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط است که مسئولیت مشاوره دانشجو را در انجام پروژه، پایان‌نامه و یا رساله بر عهده دارد.
- **تیم راهنمایی:** کلیه اعضای هیات علمی یا افراد صاحب صلاحیتی که به عنوان استاد (استادان) راهنما و مشاور (مشاوران) مسئولیت راهنمایی یا مشاوره دانشجو را در انجام رساله یا پایان‌نامه به عهده دارد.
- **هیات داوران:** اعضای هیئت علمی یا افراد متخصص دارای صلاحیت دانشگاهی هستند که برای ارزیابی کمی و کیفی پایان‌نامه و یا رساله دانشجو در دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی مطابق دستورالعمل اجرایی مصوب دانشگاه انتخاب می‌شوند.

۳- هدف

ماده 1 : هدف از تدوین این آیین‌نامه، انتظام بخشیدن به امور تحصیلی دانشجویان از طریق تعیین چارچوب قانونی برای اجرای هماهنگ، یکپارچه و صحیح برنامه‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی کشور به منظور تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد، آشنا با علم و آخرین دستاوردهای علمی و منطبق با نیازهای جامعه، در راستای بهره‌گیری بهینه از ظرفیت‌های موجود برای ارتقای سطح کیفی آموزش و پژوهش در دوره دکتری است.

۴- شرایط ورود به دانشگاه

ماده 2 : شرایط ورود به دانشگاه، شایستگی‌های عمومی از طریق پذیرفته‌شدن در آزمون ورودی (که توسط سازمان سنجش آموزش کشور برگزار می‌شود) و یا کسب پذیرش از دانشگاه طبق ضوابط و مقررات مصوب وزارت می‌باشد.

تبصره 1 * : شرایط عمومی و اختصاصی ورود به دوره دکتری تخصصی عبارتند از:

- دارا بودن مدرک رسمی پایان دوره‌ی کارشناسی‌ارشد اعم از پیوسته یا دکتری حرفه‌ای مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی،
- داشتن صلاحیت علمی ورود به مؤسسه برابر ضوابط معین،
- احراز توانایی در زبان خارجی،

تبصره 2 * : پذیرش دانشجوی مشمول مقررات استعدادهای درخشان طبق مصوبات شورای هدایت استعدادهای درخشان وزارت و پذیرش داوطلبان خارجی طبق مصوبات مراجع ذیربط انجام می‌شود.

تبصره 3 * : دانشجوی دوره دکتری تخصصی مؤسسه خارج از کشور می‌تواند طبق آیین‌نامه انتقال دانشجویان خارج به داخل، مصوب وزارت و نیز مصوبات داخلی به دانشگاه منتقل شود.

۵- نظام آموزشی

ماده 3 : آموزش در دانشگاه مبتنی بر نظام واحدی است.

تبصره * : تحصیل در دوره دکتری تخصصی به صورت تمام وقت بوده و دانشجو متعهد و ملزم به حضور تمام وقت در دانشگاه می‌باشد.

ماده 4 : دانشگاه موظف است در رشته‌های مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی برای دوره‌ای که مجوز آن را از مراجع قانونی دریافت نموده است، دانشجو بپذیرد و فقط برنامه‌های آموزشی و درسی که بر اساس ضوابط ابلاغی وزارت تدوین گردیده‌است را اجرا نماید.

ماده 5 : چگونگی و ترتیب ارائه تمامی دروس هر دوره و هر رشته با رعایت پیش نیاز (تقدم و تاخر) هر درس طبق برنامه درسی مصوب بر عهده دانشگاه است.

ماده 6 : در صورت به‌دست نیامدن نمره قبولی در خارج از سنوات مجاز تحصیلی در هر درس یا حذف غیرموجه درس به تشخیص دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین آن، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم‌گیری می‌شود.

ماده 7 : حضور دانشجو در تمام جلسات کلاس درس دوره‌های تحصیلی حضوری الزامی است.

تبصره 1: اگر دانشجو در درسی بیش از $\frac{3}{16}$ جلسات کلاس و یا در جلسه امتحان پایان نیمسال همان درس، غیبت کند، نمره آن درس صفر ثبت می‌شود. در صورتی که به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، غیبت دانشجو موجه تشخیص داده شود، آن درس صفر و نمره آن، از مجموع درس‌های آن نیمسال حذف می‌شود.

تبصره 2: نظارت بر رعایت نظم و انضباط آموزشی و مقررات دانشگاه توسط دانشجو در کلاس درس بر عهده مدرس درس می‌باشد. مدرس درس موظف به ثبت حضور و غیاب دانشجویان در هر جلسه و گزارش آن مطابق ضوابط دانشگاه است و دانشگاه موظف است نسبت به ثبت الکترونیکی آمار برگزاری کلاس‌ها و حضور و غیاب دانشجویان اقدام نماید.

تبصره 3*: حضور و غیاب دانشجویان در سامانه جامع آموزشی درج شده و در انتهای هر هفته لیستی از اسامی غائبین در هر درس به صورت کتبی به معاون دانشکده ارسال می‌گردد تا در موارد لازم به معاونت آموزشی دانشگاه ارسال گردد.

ماده 8: پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس، توسط عضو هیئت علمی یا مدرس همان درس و بر اساس حضور، شرکت در فعالیت‌های کلاسی، انجام تکالیف درس و نتایج امتحانات ارزشیابی می‌شود.

تبصره 1: برگزاری آزمون کتبی برای درس‌های نظری الزامی است.

تبصره 2: مدرس درس موظف است در چارچوب ضوابط دانشگاه، ظرف مدت حداکثر 20 روز پس از اعلام گزارش نهایی امتحان در دوره کارشناسی‌ارشد و دکتری تخصصی، جهت رسیدگی به اعتراضات مکتوب دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی، اقدام به بازبینی اوراق امتحانی درس نماید و نتیجه آن را به دانشجو و دانشگاه اعلام و ثبت نماید. دانشگاه موظف به ایجاد سامانه الکترونیک و نرم‌افزاری برای اجرایی سازی این تبصره می‌باشد.

تبصره 3: مدرس درس موظف است برگه‌های امتحانی و سایر فعالیت‌های درسی و مستندات آزمون در هر درس را پس از پایان امتحانات به عنوان سوابق درس تا حداقل یک نیمسال تحصیلی نزد خود نگهداری نماید.

تبصره 4: نمره هر یک از دروس پس از انقضای مدت مذکور و اعلام به آموزش کل غیر قابل تغییر می‌باشد. در صورت درخواست مدرس جهت تغییر نمره ثبت شده، دانشگاه مطابق ضوابط مصوب خود با دریافت فرم اصلاح نمره و دلایل اشتباه صورت پذیرفته در ثبت نمره توسط مدرس، مجاز به اصلاح نمره می‌باشد.

تبصره 5*: استاد هر درس در مدت تعیین شده از سوی شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه پس از پایان امتحانات، (دوهفته بعد از امتحان درس برای ثبت نمره و پنج روز برای نهایی کردن نمره)، درس مربوطه را در سیستم آموزشی ثبت و قطعی می‌نماید.

ماده 9: سقف مجاز تحصیل در هر دوره محدود است و با اتمام سنوات مجاز، امکان تحصیل در آن دوره از دانشجو سلب می‌شود و دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره 1: مدت مجاز مرخصی‌های بدون احتساب سنوات که مطابق ضوابط دانشگاه قابل استفاده برای دانشجو می‌باشد به شرح زیر است:

- مرخصی زایمان برای هر فرزند (مطابق قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مصوب مجلس شورای اسلامی)، یک نیمسال در طول دوره بارداری و حداکثر 4 نیمسال پس از زایمان برای مادران دانشجو دارای فرزند زیر دو سال؛

- مرخصی پزشکی، حداکثر دو نیمسال تحصیلی؛
 - سایر مصادیق مرخصی تحصیلی (مانند ماموریت همسر یا والدین و ...) حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی.
- تبصره 2 ***: بررسی مصادیق مرخصی تحصیلی در صورت تأیید پزشک معتمد دانشگاه، ماموریت شغلی همسر یا والدین، به صورت بدون احتساب در سنوات تحصیلی در اختیار شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.
- تبصره 4 ***: در نیمسال اول دوره تحصیلی به دانشجو مرخصی داده نمی‌شود و موارد خاص در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه قابل بررسی است.
- تبصره 5 ***: ادامه تحصیل دانشجوی مشروط "درسنوات مجاز"، منوط به تأیید مراجع قانونی دانشگاه است.
- ماده 10**: دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل، باید درخواست انصراف خود را شخصاً یا از طریق وکیل قانونی خود و بصورت رسمی به تحصیلات تکمیلی دانشگاه تسلیم کند. دانشجو مجاز است فقط برای یکبار و تا حداکثر دو ماه از تاریخ ارائه درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. در غیراینصورت، پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی صادر می‌شود.
- تبصره 1**: تصمیم‌گیری در مورد بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل در محدوده سنوات مجاز تحصیلی و به شرط امکان اتمام واحدهای باقیمانده در سنوات مجاز تحصیلی باقیمانده صرفاً بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.
- تبصره 2**: عدم انتخاب واحد در هر نیمسال توسط دانشجو به عنوان انصراف از تحصیل بوده و در صورت عدم پی‌گیری دانشجو و عدم تعیین تکلیف وضعیت آموزشی دانشجو در آن نیمسال تحصیلی، در پایان همان نیمسال تحصیلی در وضعیت دانشجو به عنوان انصراف از تحصیل اعمال می‌شود.
- ماده 11**: دانشجویی که در هر نیمسال در یک یا چند درس نمره قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال‌های بعدی، درس یا دروس مذکور را با نمره قبولی بگذراند، نمره یا نمره‌های مردودی قبلی در ریزنمرات تحصیلی دانشجو ثبت شده و این نمره‌ها در میانگین نیمسال و کل دوره محاسبه می‌شود.
- تبصره 1**: دانشگاه مجاز است با درخواست کتبی دانشجو مبنی بر بلااثر نمودن نمره حداکثر یک درس مردودی از میانگین کل دوره موافقت نماید. نمره مردودی درس مذکور در ریزنمرات ثبت و در میانگین نیمسال تحصیلی محاسبه می‌شود. درخواست کتبی دانشجو و حذف درس مردودی صرفاً پس از قبولی در آن درس قابل انجام است. گذراندن دروس با استفاده از ماده مذکور، مشروطی دانشجو در نیمسال‌های قبل را خنثی نمی‌کند و شورای هدایت استعدادها درخشان وزارت مجاز است دانشجویی را که از این تبصره استفاده می‌نماید و به واسطه آن حائز شرایط استعداد درخشان می‌شود را از شمول تسهیلات خود خارج نماید.
- تبصره 2**: تسهیلات این ماده شامل دانشجویانی که به دلیل تقلب و یا حکم انضباطی، نمره مردودی دریافت می‌کنند، نمی‌شود.
- ماده 12**: معادل سازی نمرات دروس گذرانده شده برای دانشجویان انصرافی، اخراجی، تغییر رشته‌ای، انتقالی و یا تغییر رشته

توام با انتقال، با رعایت موارد زیر انجام می‌شود.

الف) از زمان گذراندن آن درس بیش از 5 سال نگذشته باشد و حداقل نمره قابل قبول در دوره دکتری تخصصی 16 را در دانشگاه یا رشته مبداء کسب کرده باشد.

ب) دروس از دوره یا دوره‌هایی که منتج به اخذ یک مدرک تحصیلی رسمی شده باشد نمی‌تواند معادل سازی شود.

ج) به منظور جلوگیری از تضییع حقوق دیگر دانشجویان، ضریب معادل سازی نمرات بر اساس کیفیت و ویژگی‌های دانشگاه و فقط از همان رشته گرایش مطابق جدول زیر تعیین و اعمال می‌گردد.

ردیف	سطح دانشگاه	ضریب معادل سازی
1	دانشگاه‌های جامع و تخصصی سطح یک	$\frac{16}{16}$
2	دانشگاه‌های جامع و تخصصی سطح دو	$\frac{15}{16}$
3	دانشگاه‌های جامع و تخصصی سطح سه	$\frac{14/50}{16}$
4	دانشگاه‌های جامع و تخصصی سطح چهار	$\frac{14}{16}$

د) برای دانشجویانی که محل تحصیل قبلی ایشان دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل بوده نمرات 14 تا 16 نیز قابل قبول می‌باشد.

تبصره 1* : معادل سازی و پذیرش واحدهای درسی گذرانده شده دانشجویان در مؤسسه قبلی طبق شیوه‌نامه مصوب دانشگاه (به شرح ذیل) و وزارت با نظر گروه آموزشی مربوطه امکان پذیر است:

- پذیرش وی برای ورود به دوره مورد تایید وزارت باشد.
- مؤسسه قبلی دانشجویان از دانشگاه‌ها و موسسات دولتی (در دوره های تمام وقت و حضوری) باشد. (دانشگاه آزاد، پیام نور و غیرانتفاعی قابل معادل سازی نمی‌باشد)
- سرفصل دروس گذرانده دانشجویان بر اساس برنامه‌های مصوب شورای برنامه‌ریزی باشد.
- پذیرش تا 50 درصد از واحدهای درسی دوره قبلی دانشجویان انصرافی و اخراجی.

ماده 13: برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری درباره تقویم آموزشی، چگونگی اعلام و ثبت نمره، زمان حذف و اضافه، حذف اضطراری دروس، نحوه اعتراض به نتایج امتحانات، تاریخ تجدید نظر و دیگر موضوعات اجرایی، به شرح زیر انجام می‌شود.

تبصره 1* : دانشجوی موظف به رعایت زمان بندی ثبت نام می‌باشد و دانشکده مربوطه لازم است بلافاصله پس از زمان حذف و اضافه در هر نیمسال، گزارش افراد ثبت نام نشده را به تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام نماید. عدم انتخاب واحد دانشجویان در موعد مقرر، به منزله انصراف وی تلقی و چنانچه حداکثر تا قبل از امتحانات پایانی همان نیمسال تحصیلی درخواست بازگشت به تحصیل خود را به اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارائه ندهد، به منزله انصراف تلقی و حکم انصراف برای وی صادر خواهد گردید.

تبصره 2 *: دانشجوی ثبت نام نشده، چنانچه بلافاصله پس از حذف و اضافه تا قبل از شروع امتحانات پایانی همان نیمسال تحصیلی درخواست ثبت نام با تأخیر و بازگشت به تحصیل را ارائه دهد و مورد تایید دانشگاه نیز قرار گیرد، می تواند اقدام به ثبت نام نماید؛ مشروط بر اینکه هزینه ثبت نام (مطابق مصوبه هیات امنای دانشگاه) را پرداخت نماید. علاوه بر این در دروس آموزشی که در ترم مورد نظر اخذ می نماید بیش از $\frac{3}{16}$ غیبت کلاسی نداشته باشد.

تبصره 3 *: تاریخ برگزاری امتحان در محدوده زمانی امتحانات، توسط دانشکده تعیین و حداکثر تا سه هفته پس از شروع نیمسال یک نسخه از برنامه امتحانات به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال می شود. پس از آن تقاضای هرگونه تغییر در برنامه امتحانات صرفاً با ارائه دلایل کافی و با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه میسر می باشد.

تبصره 4 *: در شرایط خاص، حذف یک یا تمام دروس یک نیمسال تحصیلی با درخواست دانشجو در سامانه جامع آموزشی و پس از تأیید شورای گروه و دانشکده و تأیید نهایی شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه ده روز قبل از شروع امتحانات و با رعایت احتساب در سنوات تحصیلی امکان پذیر است.

۶- مواد اختصاصی

ماده 14: مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری تخصصی حداقل 6 و حداکثر 8 نیمسال تحصیلی است و تحصیل در این دوره به صورت تمام وقت است.

تبصره 1: مدت مجاز تحصیل می تواند تا حداکثر دو نیمسال تحصیلی به شرط تایید دانشگاه افزایش یابد.

تبصره 2: در صورت افزایش سنوات موضوع تبصره 1 و موجه نبودن آن از نظر دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت سنوات غیرمجاز، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

تبصره 3: تحصیل همزمان دانشجوی دوره دکتری تخصصی در کلیه شیوه های آموزشی و در کلیه دوره های تحصیلی دانشگاه ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است.

تبصره 4 *: تعداد واحدهای درسی دوره دکتری تخصصی 36 واحد است که از این تعداد، 12 تا 18 واحد آموزشی و 18 تا 24 واحد پژوهشی است که در برنامه درسی هر رشته تحصیلی لحاظ می شود.

تبصره 5 *: هر نیمسال تحصیلی شامل هجده هفته؛ شانزده هفته آموزش و دو هفته ارزشیابی پایان نیمسال است.

تبصره 6 *: انتخاب واحدهای درسی به منظور تسلط بر مفاهیم نوین هر رشته و تقویت توان علمی دانشجو برای اجرای فعالیت های پژوهشی و با نظر استاد راهنما صورت می پذیرد.

تبصره 7 *: دانشجو در هر نیمسال تحصیلی لازم است، حداقل 6 واحد و حداکثر 10 واحد درسی را انتخاب کند.

تبصره 8 *: دروس 3 واحدی باید حداقل در دو نوبت و ترجیحاً در دو روز غیرمتوالی در هفته ارائه گردند.

تبصره 9 *: ثبت نام دانشجو طبق تقویم دانشگاه انجام می شود. چنانچه دانشجو نسبت به ثبت نام اقدام ننماید، به منزله ی انصراف از تحصیل می باشد. همچنین دانشجو موظف است پس از اخذ واحد رساله، تا زمان دفاع از آن، هر نیمسال نسبت به ارائه گزارش پیشرفت کار و تمدید ثبت واحد خود اقدام نماید. دانشجوی ثبت نام نشده، چنانچه پس از زمان حذف و اضافه و تا قبل از شروع

امتحانات پایانی همان نیمسال تحصیلی درخواست ثبت نام با تاخیر و بازگشت به تحصیل را ارائه دهد و مورد تایید دانشگاه نیز قرار گیرد، مشروط بر پرداخت هزینه ثبت نام (مطابق مصوبه هیات امناء دانشگاه)، می‌تواند اقدام به ثبت نام نماید. همچنین چنانچه از دروس آموزشی برای وی باقی مانده باشد، ثبت نام با تاخیر وی مشروط بر این است که بیش از 3/16 غیبت کلاسی نداشته باشد. **تبصره 10 ***: برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان، در صورت ارائه گزارش پیشرفت کار در نیمسال‌های هشتم و نهم توسط دانشجو و تایید آن مطابق ضوابط این آیین نامه، ادامه تحصیل در نیمسال نهم بصورت رایگان و نیمسال دهم منوط به پرداخت شهریه می‌باشد که طبق تعرفه‌ی هیات امناء تعیین و طبق شیوه‌نامه مصوب دانشگاه دریافت می‌شود. چنانچه دانشجو در این مدت دانش آموخته نشود، بنا به درخواست دانشجو پرونده وی برای تصمیم‌گیری به کمیسیون موارد خاص دانشگاه ارجاع می‌شود. کمیسیون نیز بر حسب مورد با بررسی فرم اعلام نظر استاد راهنما، وضعیت دانشجو را بررسی و متناسب با فعالیت‌های کمی و کیفی و علمی دانشجو، در مورد مدت و نحوه ادامه تحصیل یا اخراج او تصمیم‌گیری خواهد کرد. بر این اساس، مدت مذکور جزو حداکثر مجاز تحصیل دانشجو محسوب می‌شود.

تبصره 11 *: دانشجو می‌تواند با احتساب سنوات تحصیل، حداکثر یک نیمسال از مرخصی تحصیلی یا حذف نیمسال (حذف همه دروس نیمسال) استفاده کند و مدت مذکور جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می‌شود. درخواست مرخصی باید قبل از شروع ثبت‌نام در هر نیمسال تحصیلی به دانشکده و سپس نظر دانشکده به دانشگاه تسلیم و موافقت آن اخذ گردد. این روند در بخش پیشخوان خدمت سامانه جامع آموزشی قابل انجام می‌باشد. در صورتی که دانشجو بدون کسب موافقت دانشکده و یا دانشگاه، برای یک نیمسال ترک تحصیل نماید از ادامه تحصیل محروم می‌شود. همچنین در اولین نیمسال ورودی به دانشجو مرخصی داده نمی‌شود و موارد خاص در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه قابل بررسی است.

ماده 15: نمره ارزشیابی از هر درس به صورت عددی از صفر تا 20 محاسبه می‌شود. حداقل نمره قبولی در هر درس 14 و میانگین کل قابل قبول پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی 16 است.

تبصره 1: در صورتی که دانشجو به هر دلیل نتواند درسی را بگذراند، و درس مذکور مجدداً در دانشگاه ارائه نشود، می‌تواند با نظر گروه آموزشی، درس دیگری را جایگزین نماید. نمره درس مردودی در ریز نمرات ثبت می‌شود و در میانگین نیمسال و کل محاسبه می‌شود.

ماده 16: برای ورود به مرحله ارزشیابی جامع، کسب میانگین کل حداقل 16 و احراز بسندگی زبان خارجی مطابق شیوه نامه ابلاغی معاونت آموزشی وزارت الزامی است.

تبصره 1: حداقل نمره قبولی در ارزشیابی جامع، 16 است. در غیر این صورت، دانشجو مجاز است، صرفاً یکبار دیگر در ارزشیابی جامع شرکت کند و آن را با موفقیت بگذراند. در صورت عدم کسب نمره، امکان ادامه تحصیل از دانشجو سلب می‌شود.

تبصره 2: چنانچه میانگین کل نمرات دانشجوی دکتری تخصصی پس از گذراندن تمام واحدهای درسی دوره کمتر از 16 باشد اجازه ورود به مرحله ارزشیابی جامع را ندارد و تنها یک نیمسال «با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی» به وی فرصت داده می‌شود تا مجدداً با انتخاب حداکثر 6 واحد از درس‌هایی که در آن نمره بین 14 تا 16 را کسب کرده است،

میانگین کل دوره را به حداقل 16 برساند تا به وی اجازه ورود به ارزیابی جامع داده شود. در غیر این صورت، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره 3*: طول مدت مجاز مرحله‌ی آموزشی با احتساب آزمون جامع؛ 3 تا حداکثر 5 نیمسال تحصیلی (بدون احتساب افزایش سنوات مربوط به دروس جبرانی) است. چنانچه دانشجو نتواند مرحله‌ی آموزشی را در این مدت به پایان برساند، از ادامه‌ی تحصیل محروم خواهد شد. در هر صورت دانشجو باید بتواند تا پایان نیمسال ششم از پیشنهاد خود دفاع نماید؛ در غیر این صورت از ادامه تحصیل محروم می‌گردد.

تبصره 4*: برای ثبت درخواست دفاع نهایی از رساله، گذراندن دوره زبان مطابق شیوه‌نامه بسندگی زبان دانشگاه مصوب 1402/01/22 شورای دانشگاه و یا احراز حد نصاب لازم در آزمون زبان خارجی مطابق جدول زیر الزامی است و چنانچه در بدو ورود دانشجو، گواهی نمره زبان وی، اعتبار لازم را داشته باشد، قابل قبول خواهد بود. دانشجوی این دوره می‌تواند شرط زبان خارجی را طی دوره تحصیل و حداکثر تا قبل از آزمون جامع احراز نماید:

MSRT	TOLIMO	TOEFL IBT	TOEFL Paper based	TOEFL Computer based	IELTS
50	490	57	490	160	5

ماده 17: «تغییر رشته» یا «انتقال» یا «تغییر گرایش» دانشجوی دوره دکتری تخصصی در همان دانشگاه یا سایر دانشگاه‌ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است.

ماده 18: دانشجو موظف است تا قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، موضوع رساله خود را (با نظر استاد راهنما) به تصویب گروه آموزشی برساند. در صورت عدم تعیین استاد راهنما و موضوع رساله در موعد مقرر در گروه آموزشی، دانشجو مشمول امتیازات تبصره 2 ماده 39 این آیین‌نامه نمی‌شود و سنوات دانشجو موضوع تبصره 2 ماده 39 موجه قلمداد نمی‌شود.

تبصره 1*: دانشجوی هر ورودی موظف است در بدو ورود استاد راهنمای خود را انتخاب کرده و دانشکده می‌بایست تا پیش از اتمام نیمسال اول تحصیلی دانشجو، نسبت به درج نام استاد راهنمای دانشجو در سامانه جامع آموزشی اقدام نماید.

ماده 19: تصویب پیشنهاد رساله در دانشگاه پس از گذراندن موفقیت‌آمیز ارزیابی جامع، شرط لازم برای اجرای رساله در دوره دکتری تخصصی است.

تبصره 1: رویکردها و سیاست‌های کلان برای جهت‌دهی به محورهای مطالعاتی و تحقیقاتی دانشجویان در انتخاب موضوع و نگارش رساله از سوی معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه تعیین و ضوابط و شرایط اختصاصی انجام آن در قالب رساله را شورای آموزشی دانشگاه تصویب می‌کند.

تبصره 2 *: ضوابط و مقررات دفاع و تصویب طرح پیشنهادی رساله در پیوست 2 آورده شده است.
ماده 20: دانشجوی دوره دکتری تخصصی مجاز است علاوه بر استاد راهنمای اصلی، استاد راهنمای دوم نیز داشته باشد. استاد راهنمای اول به درخواست دانشجو و از میان اعضای هیئت علمی دارای شرایط دانشگاه محل تحصیل و با مرتبه علمی حداقل استادیاری با تأیید گروه آموزشی تعیین می‌شود. انتخاب استاد راهنمای دوم و استاد/استادان مشاور به پیشنهاد استاد راهنمای اول و تأیید گروه آموزشی از میان اعضای هیئت علمی یا افراد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط در جامعه و صنعت، امکان‌پذیر است.

تبصره 1 *: با آن دسته از دانشجویانی که با استفاده از شیوه نامه پذیرش دانشجو به روش استادمحوری پذیرفته شده‌اند مطابق شیوه‌نامه مربوط رفتار خواهد شد.

تبصره 2 *: داشتن حداقل سه سال سابقه تدریس در دوره تحصیلات تکمیلی و راهنمایی حداقل دو دانشجوی کارشناسی ارشد که با موفقیت از رساله خود دفاع کرده باشند برای استاد راهنما با مرتبه استادیاری ضروری است.
تبصره 3 *: استاد راهنمای دوم خارج از دانشگاه که عضو هیأت علمی دانشگاه‌های دولتی باشد، به جای داشتن شرط حداقل 3 سال سابقه تدریس، می‌تواند مجری حداقل دو طرح پژوهشی خاتمه‌یافته (با مبلغ اجرای هر طرح حداقل 1,000,000,000 ریال که به تأیید معاونت پژوهشی دانشگاه رسیده) باشد.

تبصره 4 *: استاد راهنمای دوم می‌تواند از میان اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های خارج از کشور با مرتبه استادیاری و یا بالاتر انتخاب گردد.

تبصره 5 *: انتخاب استاد/استادان مشاور خارج از دانشگاه، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی، از بین اعضای هیأت علمی یا متخصصان حرفه‌ای مرتبط با رشته تحصیلی دانشجو امکان‌پذیر است. استاد مشاور باید دارای مدرک دکتری یا حداقل مرتبه‌ی استادیاری مرتبط با موضوع و اهداف رساله باشد. در خصوص اعضاء غیر هیأت علمی که از متخصصان و صاحب نظران حرفه‌ای می‌باشند، موضوع باید در گروه آموزشی و شورای دانشکده مورد بررسی و تأیید قرار گیرد.

تبصره 6 *: دانشجو مجاز است پس از دفاع موفقیت‌آمیز از موضوع رساله و در مدت مجاز تحصیل، برای ادامه فعالیت‌های پژوهشی خود طبق آیین‌نامه مصوب وزارت با عنوان فرصت تحقیقاتی به یکی از مؤسسه‌های آموزش عالی داخلی یا خارجی سفر کند.

ماده 21: دانشجو مجاز است در زمان تدوین رساله دکتری و برای ادامه فعالیت‌های پژوهشی خود طبق آیین‌نامه مصوب وزارت در مدت مجاز تحصیل با عنوان فرصت تحقیقاتی در یکی از دانشگاه‌های داخلی یا خارجی با رعایت ضوابط و مقررات مشغول به فعالیت شود.

ماده 22: دانشجو پس از تدوین رساله و مشروط بر تأیید استاد/استادان راهنما از حداقل کفایت دستاوردهای علمی، مجاز است در حضور هیئت داوران از رساله خود دفاع کند.

تبصره 1 *: محدوده شاخص‌های کفایت دستاوردهای علمی در پیوست 3 آمده است.

تبصره 2*: دانشجو پس از درخواست کتبی با تصویب شورای گروه آموزشی و برگزاری جلسه پیش‌دفاع با حضور داوران داخلی و اظهار نظر کتبی داور خارج از دانشگاه، مبنی بر برگزاری جلسه دفاع، مجاز است در حضور هیأت داوران از رساله‌ی خود دفاع کند.

تبصره 3*: تعیین داوران در شورای گروه آموزشی انجام می‌پذیرد و هیأت داوران متشکل از تعداد سه عضو هیأت علمی (علاوه بر استادان راهنما و مشاور) با حداقل مرتبه‌ی استادیاری و دو سال سابقه تدریس می‌باشد. یک عضو از هیأت داوران از گروه آموزشی، داور دیگر از اساتید خارج از دانشگاه (با شرط مرتبه حداقل دانشجویی) و داور سوم می‌تواند از گروه آموزشی مربوطه و یا از متخصصان حرفه‌ای - دارای مدرک دکتری تخصصی از دانشگاه دولتی یا دانشگاه‌های خارج از کشور مورد تأیید وزارت علوم - انتخاب شود. همچنین جلسه دفاع با حضور حداقل استاد/استادان راهنما و هر سه داور رسمیت می‌یابد. انتخاب داور بازنشسته با ارائه دلایل قابل قبول و تأیید و تصویب گروه آموزشی بلامانع است.

تبصره 4*: نماینده شورای تحصیلات تکمیلی، یک نفر از اعضای هیأت علمی دانشکده غیر از استاد (استادان) راهنما و یا مشاور (مشاوران) و بدون حق رأی بوده و با حکم رسمی معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده انتخاب می‌شود و مسئولیت اداره‌ی جلسه‌ی دفاع نهایی با وی می‌باشد.

تبصره 5*: توصیه می‌گردد، ترکیب هیأت داوران جلسه دفاع از پیشنهادیه رساله و دفاع نهایی یکسان باشند.

تبصره 6*: شرایط مقاله مستخرج از رساله، برگزاری جلسه پیش‌دفاع، همچنین سایر شرایط دفاعیه در پیوست 3 آورده شده است.

ماده 23: نمره رساله در میانگین کل محاسبه نمی‌شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر انجام می‌شود:

- مردود (کمتر از 16)؛
 - قبول با درجه؛ خوب (16 تا 17/99)، خیلی خوب (18 تا 18/99) و یا عالی (19 تا 20).
- تبصره 1:** چنانچه ارزشیابی رساله، مردود اعلام شود، با تأیید هیئت داوران حداکثر یک نیمسال تحصیل به دانشجو اجازه داده می‌شود تا پس از اعمال نظرات اصلاحی هیئت داوران، یک بار دیگر در جلسه دفاع شرکت و از رساله خود دفاع کند. در صورت عدم موفقیت دانشجو در دفاع از رساله در بار دوم، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود.
- تبصره 2:** حداکثر زمان اصلاح رساله پس از برگزاری جلسه نهایی دفاع و اخذ نمره قبولی توسط دانشجو، 3 ماه می‌باشد. هیئت داوران موظف است در جلسه دفاع، برای شرایطی که دانشجو اصلاحات را انجام ندهد یا اصلاحات توسط استاد راهنما تأیید نشود، نحوه ارائه نمره نهایی و قبولی یا عدم قبولی رساله را تعیین تکلیف کند.
- تبصره 3:** دانشجویی که در سنوات مجاز تحصیلی با موفقیت از رساله خود دفاع نکند، با رعایت ضوابط مربوط فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی را دریافت می‌کند.

ماده 24: ملاک دانش آموختگی، گذراندن همه واحدهای درسی دوره، داشتن میانگین کل حداقل 16 و موفقیت در دفاع از رساله است.

تبصره 1: تاریخ دانش آموختگی، روز دفاع با کسب درجه قبولی از رساله است.

ماده 25: چنانچه دانشجو در حین تحصیل و انجام پژوهش و تدوین رساله مرتکب تخلف علمی (جعل، تقلب، کپی برداری و دیگر مصادیق) شود و تخلف او از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه اثبات گردد با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور و متناسب با میزان تخلف، تصمیم‌گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می‌شود.

تبصره 1: در صورت احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو پس از اتمام تحصیلات از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور، تخلف مذکور بررسی و متناسب با میزان تخلف، تصمیم‌گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می‌شود.

تبصره 2*: چنانچه گزارش همانندجویی دانشجو تا 30 درصد باشد فرایند دفاع بلامانع می‌باشد. همانندجویی بالای 30 درصد در جلسه‌ای با حضور هیأتی متشکل از مدیر گروه مربوطه، معاون آموزشی و داوران دفاع مطرح و مورد تصمیم‌گیری قرار می‌گیرد. این هیأت می‌تواند در خصوص اعطای فرصت اصلاح به دانشجو و یا ارجاع موضوع به کمیته تخلفات پژوهشی تصمیم‌گیری نماید.

ماده 26: مسئولیت حسن اجرای این آیین‌نامه و پاسخگویی قانونی به آن بر عهده دانشگاه و نظارت بر اجرا و تفسیر مفاد آن بر عهده معاون آموزشی وزارت است.

ماده 27*: دانشگاه می‌تواند بخشی از اختیارات خود در این آیین‌نامه را به گروه آموزشی یا یک کمیته منتخب، تفویض کند.

ماده 28: این آیین‌نامه و تبصره‌های آن برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی 1402-1403 و پس از آن لازم الاجراست. مواردی که در شیوه‌نامه اجرایی دانشگاه‌ها مطابق با این آیین‌نامه تنظیم می‌شود نیز برای دانشجویان ورودی سال 1402-1403 و پس از آن لازم الاجراست. برای دانشجویان ورودی‌های پیشین، مطابق با آیین‌نامه‌های ابلاغی دوره‌های خود عمل می‌شود.

ماده 29: این آیین‌نامه با یک مقدمه، 29 ماده و 3 پیوست، در جلسه شماره 240 تاریخ 1402/07/16 به تصویب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی رسید و تمام آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌ها و مستندات مرتبط با مقررات آموزشی قبلی برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی 1402-1403 و پس از آن لغو و بلااثر است.

پیوست 1*: آزمون جامع و ضوابط آن

مرحله‌ی آموزشی با قبولی دانشجو در آزمون جامع به اتمام می‌رسد. هدف از برگزاری آزمون جامع عبارت است از:

- احراز قابلیت‌های آموزشی و پژوهشی دانشجو
- توانایی مواجهه با مسائل و برخورداری از روحیه‌ی علمی
- برخورداری از قوه‌ی ابتکار و توانمندی‌های پژوهشی

1. دانشجویانی که دروس مرحله‌ی آموزشی را با موفقیت به اتمام رسانده باشند و میانگین کل آنان کمتر از 16 نباشد، پس از کسب مجوز از تحصیلات تکمیلی دانشگاه، باید در اولین آزمون جامع که به صورت کتبی و شفاهی برگزار می‌شود، شرکت نمایند.

2. دانشجو برای شرکت در آزمون جامع، تقاضای خود را مطرح و با تأیید استاد راهنما، در صورت دارا بودن شرایط می‌تواند در آزمون که زمان آن از طرف شورای تحصیلات تکمیلی تعیین می‌گردد شرکت نماید.

3. اسامی متقاضیان شرکت در آزمون جامع توسط دانشکده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه منعکس شده و پس از ارائه‌ی نمره قبولی آزمون زبان خارجی و تأیید صلاحیت شرکت آنان در آزمون جامع، مجوز شرکت در آزمون توسط تحصیلات تکمیلی دانشگاه صادر می‌گردد.

4. شرکت دانشجو در آزمون کتبی الزامی است و با شرط موفقیت در آزمون کتبی - با میانگین حداقل 16 - می‌تواند مجوز شرکت در امتحان شفاهی را کسب نماید.

تبصره 1: در صورت کسب شرط زیر، دانشجو می‌تواند از شرکت در آزمون کتبی معاف شود:

• معدل آموزشی دوره دکتری، بالای 18 بوده (مشروط بر اتمام دروس در دو نیمسال و عدم مردودی درس) و کمترین میزان معدل قابل قبول دوره‌های کارشناسی ارشد (بدون احتساب پایان‌نامه) و کارشناسی دانشجو بر اساس جدول ترازبندی (بند 10 پیوست) تعیین خواهدگردید.

تبصره 2: در شرایطی که رشته تحصیلی حداقل یکی از مقاطع قبلی دانشجو متفاوت باشد شرکت دانشجو در امتحان کتبی الزامی است.

تبصره 3: در شرایطی که دانشگاه محل فراغت از تحصیل یکی از مقاطع تحصیلی قبلی دانشجو، از دانشگاه‌های آزاد اسلامی و یا موسسات غیر انتفاعی باشد، به شرط داشتن مدرک کارشناسی پیوسته قابل بررسی می‌باشد.

تبصره 4: نمره قبولی آزمون کتبی برای دو نیم سال اعتبار دارد.

تبصره 5: نتیجه آزمون کتبی، باید حداکثر پس از دو هفته توسط نماینده حوزه معاونت آموزشی دانشگاه به اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال و سپس دانشجویان با شرایط قبولی در این آزمون برای شرکت در آزمون شفاهی به دانشکده معرفی می‌گردند.

5. ترکیب مواد امتحانی برای آزمون کتبی هر دانشجو، به قرار زیر می‌باشد:

یک بسته متشکل از دو درس نظری از دروس اصلی یا تخصصی الزامی دوره کارشناسی و دو درس از دروس تحصیلات تکمیلی.

تبصره 1: عناوین دروس دوره کارشناسی آزمون جامع با پیشنهاد گروه آموزشی و تصویب شورای دانشکده تعیین می‌گردد.

تبصره 2: مشخصات دروس تحصیلات تکمیلی در شورای گروه آموزشی تعیین می‌گردد. گروه آموزشی مجموعه‌ای مشتمل بر

حداکثر 5 درس از دروس تحصیلات تکمیلی را برای دانشجویان هم رشته (منظور از دانشجویان هم رشته، تمام دانشجویانی می‌باشد که با یک

عنوان رشته-گرایش از طریق آزمون معرفی شده‌اند) و هم‌رودی انتخاب نموده و دروس تحصیلات تکمیلی انتخابی دانشجویان از این مجموعه و با تایید استاد راهنما خواهد بود.

تبصره 3: در مواردی که تنوع گرایش‌های موجود در مقطع کارشناسی‌ارشد مانع از تعیین فقط یک بسته 5 تایی برای امتحان جامع بوده و نیاز به بیش از یک بسته 5 تایی از دروس باشد، موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده بررسی و تصمیم‌گیری می‌گردد.
تبصره 4: در مجموعه دروس انتخابی دانشجویان از دروس تحصیلات تکمیلی، حداکثر یک درس می‌تواند از جانب استاد راهنمای وی طرح سؤال گردد.

تبصره 5: حداکثر زمان آزمون برای هر درس، دو ساعت تعیین گردد.

6. آزمون جامع دو بار در سال؛ در اردیبهشت و آبان ماه برگزار می‌گردد.

7. آزمون شفاهی شامل مباحث دربارۀ محتوای دروس دوره آموزشی و به منظور تعیین قدرت بیان و تحلیل مباحث علمی است که توسط هیأتی مرکب از 5 نفر به شرح زیر برگزار می‌شود:
7-1- اساتید راهنما.

7-2- سه عضو هیأت علمی، دارای حداقل مرتبه‌ی استادیاری با دو سال سابقه‌ی تدریس یا تحقیق در مقاطع تحصیلات تکمیلی با نظر شورای گروه آموزشی و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده.

7-3- یک عضو هیأت علمی دانشکده با حداقل مرتبه استادیاری با معرفی معاون آموزشی و یا مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان نماینده حوزه‌ی معاونت آموزشی دانشگاه بدون حق رای.

8. نتایج آزمون شفاهی جامع، باید حداکثر روز بعد از آزمون توسط نماینده حوزه معاونت آموزشی دانشگاه به اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال و نهایتاً در مدت یک هفته، قبولی یا عدم قبولی دانشجویان در آزمون جامع اعلام می‌گردد. ارزش آزمون‌های کتبی و شفاهی جامع به ترتیب 70 و 30 درصد نمره‌ی نهایی است و میانگین کل نمرات آزمون جامع (کتبی و شفاهی) نباید کمتر از 16 باشد.

تبصره 1: برای دانشجویانی که بر طبق بند 4 و تبصره‌های آن از شرکت در آزمون کتبی معاف می‌گردند، کسب نمره 16 از آزمون شفاهی الزامی است.

9. در صورت عدم موفقیت دانشجویان در اولین آزمون جامع (کتبی یا شفاهی)، وی مجاز است تنها یک بار دیگر و در اولین آزمون بعدی، نتیجه قبولی در آزمون را کسب نماید. به هر حال، در مرحله‌ی آموزشی سقف حداکثر 5 نیمسال تحصیلی باید رعایت شود و دانشجویان تا پایان نیمسال پنجم باید آزمون جامع را با موفقیت بگذرانند.

تبصره: در صورتی که دانشجویان بنا به عللی خارج از اختیار خود و یا بروز مشکلات غیر قابل پیش‌بینی، در حداکثر مدت مجاز موفق به گذراندن آزمون جامع نشود، به پیشنهاد استاد راهنمای دانشجویان و تایید شورای گروه آموزشی و موافقت شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بر حسب مورد با حضور استاد راهنما، وضعیت دانشجویان را بررسی و متناسب با فعالیت‌های کمی و کیفی و علمی دانشجویان، در مورد مدت و نحوه ادامه تحصیل یا اخراج او تصمیم‌گیری خواهد کرد.

10. دانشجویان برای معاف شدن از شرکت در آزمون کتبی جامع، باید یکی از شرایط زیر را دارا باشند:

الف- کسب میانگین کل 18 و بالاتر از دوره آموزشی دکتری به شرط عدم مردودی در دروس گذرانده شده و انتشار یک مقاله ISI در دوران دکتری تخصصی تا پیش از آزمون جامع که نام استاد راهنما و دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل در آن درج شده باشد و به تأیید و تصویب گروه و دانشکده رسیده باشد.

ب- علاوه بر کسب میانگین کل حداقل 18 از دوره آموزشی دکتری به شرط عدم مردودی در دروس گذرانده شده ، حداقل میانگین کل را از دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد – با توجه به تراز دانشگاه‌ها و مطابق با جدول زیر- کسب نموده‌باشد:

امتیاز دانشگاه‌ها - بر اساس جدول ترازبندی مورد تایید دانشگاه -	حداقل میانگین کل قابل قبول از دوره کارشناسی	حداقل میانگین کل (بدون احتساب پایان نامه) قابل قبول از دوره کارشناسی ارشد
4	15	16
3	16	17
2/5	16/5	17/5
2	17	18
1/5	17/5	18/5
1	18	19

* دانشگاه های آزاد، غیرانتفاعی و پیام نور در رده یک قابل رده‌بندی بوده مشروط بر اینکه مدرک دانشجوی کارشناسی پیوسته باشد

پیوست 2*: ضوابط و مقررات تصویب پیشنهادیه رساله و فعالیت‌های دوره پژوهشی

1. دانشجوی موظف است تا پایان نیمسال اول با هماهنگی استاد راهنما، موضوع کلی رساله خود را تعیین و فعالیت‌های مربوط به پیشنهادیه رساله‌ی خود را آغاز نماید و از نیم سال سوم و تا حداکثر در طول یک نیم سال تحصیلی پس از قبولی در آزمون جامع، پیشنهادیه رساله خود را به تایید گروه آموزشی برساند. پیشنهادیه رساله، پس از تصویب در شورای گروه آموزشی و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، رسمیت یافته و قابل اجرا است.

2. تصویب پیشنهادیه رساله پس از صدور مجوز دفاع توسط شورای گروه آموزشی، با برگزاری جلسه دفاع از پیشنهادیه رساله در حضور داوران و آنگاه تصویب در شورای آموزشی گروه و تحصیلات تکمیلی دانشکده انجام می‌پذیرد. داوران پیشنهادیه توسط شورای آموزشی گروه تعیین می‌گردد. شرایط تعیین داوران عیناً مشابه شرایط دفاع نهایی از رساله - تبصره 3 ماده 15 می‌باشد. تبصره 1: پیشنهادیه رساله حداقل سه هفته قبل از برگزاری جلسه دفاع می‌بایست برای داوران مربوط ارسال گردد.

تبصره 2: چنانچه در جلسه دفاع از پیشنهادیه رساله، تصحیحاتی برای دانشجو تعیین گردد، دانشجو موظف است حداکثر در مدت دو ماه، نسبت به انجام تصحیحات مورد نظر هیأت داوران اقدام نماید و در صورت تأخیر بیش از این مدت، دانشجو مجبور به دفاع مجدد از پیشنهادیه رساله در حضور داوران داخلی می‌باشد.

تبصره 3: هر گونه تغییر در ترکیب تیم راهنمایی رساله (شامل استادان راهنما و مشاور) حداقل شش ماه قبل از زمان دفاع نهایی رساله، باید به تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده برسد، مشروط بر آنکه تغییر در ترکیب تیم راهنمایی، تغییری در وضعیت حق التدریس افراد قبلی ایجاد نکند. موارد خاص با تایید شورای گروه آموزشی و دانشکده، در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه قابل بررسی است.

تبصره 4: تغییر استاد راهنمای دانشجویانی که با استفاده از شیوه‌نامه پذیرش دانشجو به روش استادمحوری پذیرفته شده‌اند، مطابق شیوه‌نامه مربوط انجام خواهد شد. بدیهی است پس از انجام تشریفات قانونی مندرج در این شیوه‌نامه و دریافت تایید از مراکز مطرح در شیوه‌نامه، تغییر استاد راهنما قابل انجام می‌باشد.

3. تمام فعالیت‌های علمی و پژوهشی دانشجو در مرحله‌ی پژوهشی و تدوین رساله، باید با هدایت و نظارت استاد راهنما انجام گیرد. دانشجو موظف است در هر زمانی که استاد راهنما تعیین می‌کند، نتیجه‌ی تحقیقات خود را به وی گزارش دهد.

4. دانشجو در مرحله‌ی پژوهشی موظف است در هر نیمسال تحصیلی، حداقل یک گزارش از پیشرفت کار خود را تحویل استاد راهنما دهد و در سامانه آموزشی ثبت نماید. این گزارش پس از تأیید استاد راهنما و مدیر گروه قابل استناد می‌باشد.

تبصره 1: دانشکده موظف است وضعیت پیشرفت کار دانشجو در هر نیمسال را جهت درج در پرونده دانشجو به دانشگاه اعلام نماید. تبصره 2: چنانچه پیشرفت کار دانشجو تا پایان سال چهارم تحصیلی کمتر از 50% (متوسط) باشد، تمدید سنوات اضافی موضوع تبصره 3 ماده 9، منتهی و برای دانشجو حکم اخراج صادر می‌گردد.

5. دانشجو در مرحله‌ی پژوهشی موظف است حداقل دو سمینار عمومی با حضور داوران داخلی رساله و نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده از پیشرفت کار خود ارائه دهد.

تبصره 1: ارائه سمینار اول بین 2 ماه تا حداکثر یک سال پس از تصویب موضوع رساله و سمینار دوم با 6 ماه تا حداکثر یک سال فاصله از سمینار اول برگزار می‌گردد. در هر صورت شروع فرآیند دفاع نهایی پس از سمینار دوم امکان‌پذیر است. تاریخ ارائه

سمینارها ترجیحاً ماه‌های آذر و تیر هر سال بوده و حداقل یک هفته پیش از سمینار، دانشجو موظف به اعلام عمومی می‌باشد. دانشجو موظف است حداقل یک هفته قبل از تاریخ سمینار خود، فایل حاوی چکیده مبسوط سمینار خود را به داوران تحویل نماید.

تبصره 2: چنانچه دانشجو بخواهد در سال چهارم تحصیل خود از رساله دفاع نماید ارائه سمینار عمومی دوم منتفی می‌باشد.

تبصره 3: چنانچه وضعیت دانشجو در سمینار اول توسط داوران و استاد (استادان) راهنما غیرقابل قبول ارزیابی گردد، تا سمینار بعدی به دانشجو فرصت داده می‌شود تا وضعیت خود را اصلاح نماید. اگر دانشجو پس از سمینار دوم نتواند نظر هیأت داوران و استاد (استادان) راهنما را جلب نماید، از ادامه تحصیل محروم می‌گردد.

6. در صورتیکه دانشجو طی 5 سال موفق به دفاع از رساله خود نگردد، جهت تمدید سنوات تحصیلی برای هر یک از نیمسال‌های یازدهم، سیزدهم و ... دانشجو موظف به ارائه سمینار عمومی با حضور استاد (استادان)، داوران داخلی و نماینده تحصیلات تکمیلی می‌باشد. زمان ارائه این سمینارها، که علاوه بر دو سمینار موضوع بند 5 پیوست حاضر می‌باشد، در ماه‌های آذر یا تیر و منطبق بر اتمام سال پنجم، ششم ... تحصیلی دانشجو می‌باشد،

تبصره 1: برای تمدید نیمسال نهم تحصیلی، مطابق تبصره 2 بند 4، حداقل پیشرفت کار دانشجو در سمینار دوم باید 50 درصد (متوسط) باشد. تمدید سنوات نیمسال یازدهم منوط به پیشرفت کار حداقل 75 درصد (خوب)، (بر اساس سمینار سوم) و ارسال حداقل یک مقاله مستخرج از رساله به مجله معتبر و تمدید نیمسال سیزدهم منوط به ارسال مقاله دوم به ژورنال معتبر می‌باشد. تمدید سنوات نیمسال‌های دوازده، چهارده و ... با تایید استاد راهنما امکان پذیر می‌باشد. در هر حال تعیین درصد پیشرفت کار دانشجو باید مطابق جدول زیر صورت گیرد:

نحوه تخصیص درصد پیشرفت کار	نظر استاد	پذیرش مقاله اول	پذیرش مقاله دوم	تدوین رساله
درصد	تا 75%	10% اضافه بر نظر استاد	5% اضافه بر نظر استاد	10%

* - مقاله ISI دارای $IF > MIF$ به صورت یکجا 15% اضافه تخصیص می‌یابد.

بدیهی است دانشجو جهت ثبت نام برای نیمسال دهم و بعد از آن مطابق مصوبات هیات امنای شهریه پرداخت نماید. همچنین همپوشانی دو مقاله دانشجو در تمام موارد اعم از مقدمه و محتوا نباید بیشتر از 50 درصد باشد.

تبصره 2: تمدید سنوات دانشجو از نیمسال یازدهم و بعد از آن بعهد کمیسیون موارد خاص دانشگاه می‌باشد.

پیوست 3*: ضوابط دفاع نهایی از رساله دکتری

دانشجو پس از احراز شرائط زیر می تواند از رساله خود دفاع نماید:

1. چاپ دو مقاله مستخرج از رساله که حداقل یکی باید در مجلات نمایه شده معتبر (ISI) دارای Impact Factor بالاتر از MIF و غیر مروری باشد. مقاله دوم می تواند علمی - پژوهشی در نشریات با درجه الف و ب مورد تأیید معاونت پژوهشی وزارت و یا Scopus بدون پرداخت هزینه باشد. در غیراینصورت چاپ حداقل سه مقاله که یکی نمایه شده ISI (دارای IF) و دوتای دیگر علمی-پژوهشی در نشریات با درجه الف و ب مورد تأیید معاونت پژوهشی وزارت و یا Scopus بدون پرداخت هزینه باشد. تبصره 1: چاپ یک مقاله علمی مروری ISI یا open access در راستای رساله در نشریات درجه الف و ب مورد تأیید وزارت یا نشریات نمایه شده بین المللی معتبر مورد تأیید دانشگاه می تواند جایگزین یکی از دو مقاله علمی - پژوهشی حالت دوم فوق گردد. تبصره 2: اخذ کد DOI یا DOR (ویژه مقالات علمی پژوهشی مجلات علمی داخل کشور) معادل چاپ مقاله محسوب می شود.

تبصره 3: مقالات مستخرج از رساله ای که برای دفاع نهایی دانشجو استفاده می شود نباید در مجلاتی که سردبیر یا مدیر اجرایی آن از اعضای تیم راهنمایی رساله هستند، چاپ شده باشد. همچنین مقالات چاپ شده در مجلات داخلی دانشگاه به تنهایی برای دفاع کافی نمی باشد. بعبارت دیگر دانشجو می تواند فقط یک مقاله از دو مقاله مقالات چاپ شده در مجلات داخلی دانشگاه را برای دفاع استفاده نماید..

تبصره 4: مقالات منتشره در مجلاتی تحت عنوان "open access" که با دریافت وجوه به عنوان هزینه پردازش مقالات (Article processing fee) مقالات را چاپ می نمایند برای احراز صلاحیت دفاع از رساله دکتری قابل پذیرش نبوده و همه دانشجویان دکتری باید مقالات خود را به صورت معمول و در مجلات معتبر خارجی بدون هزینه، چاپ نمایند. مگر اینکه مقاله Q1 و از دسته Scopus و WOS باشد.

تبصره 5: حداکثر همپوشانی دو مقاله نباید بیش از 50% باشد. همچنین تاریخ ارسال مقاله دانشجو به مجله، ملاک تعیین وضعیت مجله می باشد.

2. ثبت اختراع خارجی در دفاتر بین المللی ثبت اختراع معتبر یا ثبت اختراع داخلی که به تأیید سازمان پژوهش های علمی و صنعتی رسیده باشد و مستخرج از رساله دانشجو باشد، به شرطی که اسامی دانشجو، تیم راهنما در ثبت اختراع ذکر شده باشد می تواند به جای مقاله علمی پژوهشی و ثبت اختراع خارجی معتبر و مورد تأیید معاونت پژوهشی دانشگاه، می تواند جایگزین مقاله ISI گردد.

3. اسامی تیم راهنما باید در مقاله (مقالات) منظور شده باشد. در این مقالات نام دانشجو و یکی از اساتید راهنما باید به عنوان نویسندگان اول یا دوم بوده و یکی از اساتید راهنما باید به عنوان نویسنده مسئول باشد. همچنین نویسندگان این مقالات باید فقط دانشجو، اساتید راهنما و مشاور رساله باشند.

تبصره: در مقالاتی که در دوره فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت خارج از کشور ثبت یا پذیرش شده، اضافه کردن نام استاد خارجی فرصت در مقالات بلامانع می باشد. همچنین در مورد مقالاتی که مؤلف/مؤلفین از دو آدرس استفاده می کنند، ذکر نام دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل ضرورت دارد.

4. اعتبار علمی مقالات و نیز مستخرج بودن آن از رساله باید به تایید شورای گروه آموزشی برسد.
 5. دفاع از رساله حداقل 2 نیمسال پس از تصویب موضوع در شورای دانشکده به شرطی که حداقل سنوات تحصیلی سه سال رعایت گردد. قابل انجام است.
 6. پس از درخواست دانشجو و تأیید اساتید راهنما برای برگزاری جلسه دفاع، موضوع در شورای آموزشی گروه مطرح و پس از تایید شورای گروه، جلسه پیش دفاع با حضور داوران داخلی (و داور خارجی در صورت امکان) و نماینده تحصیلات تکمیلی برگزار می‌گردد. در صورت بلامانع بودن برگزاری جلسه دفاع نهایی، با انجام اصلاحات مد نظر داوران در جلسه پیش دفاع و تایید آن، موضوع در شورای آموزشی گروه مطرح و مجوز برگزاری جلسه دفاع نهایی صادر می‌گردد.
 7. به منظور داوری رساله، دانشجو می‌بایست حداقل سه هفته قبل از برگزاری جلسه دفاع، نسخ رساله را برای داوران مربوط ارسال گردد.
 8. جلسه دفاع با حضور اساتید راهنما، داوران داخلی و خارجی و نیز نماینده تحصیلات تکمیلی برگزار و در صورت تایید رساله، دانشجو دو ماه برای انجام اصلاحات لازم فرصت خواهد داشت. پس از اتمام این فرصت، بازای هر ماه نیم نمره از ارزیابی دانشجو کسر خواهد شد. چنانچه رساله توسط داوران مردود اعلام گردد با تأیید هیات داوران حداکثر یک نیمسال تحصیلی به دانشجو اجازه داده می‌شود تا پس از اعمال نظرات اصلاحی هیات داوران، یک بار دیگر در جلسه دفاع شرکت و از رساله خود دفاع کند.
- تبصره: فرصت مورد اشاره در بند 8 فقط یک بار خواهد بود چنانچه دفاع دوم دانشجو نیز مردود اعلام گردد، دانشجو احراج و در صورت درخواست وی گواهی دروس گذارنده شده به وی داده خواهد شد